kuu — säh, sääl on sulle kõik. Aga linnas weereb raha ühtelugu!"

„Sääl wõib ta ka käest koguni ära weereda. Tead küll Mustametsa Hansu lugu. Wõttis raha kreditkassast wälja, andis talu rendile, läks linna suurt saama ja sai kolme aastaga neljast tuhandest rublast lahti. Nüüd tuli kodu ja hakkas jälle põldu harima."

„No, temaga oli teine lugu: ta tipsas üleliia kibedat!"

„Ei see weel ainus põhjus olnud: Ta ei mõistnud linnas elada. Senini oli ta ainult külinud ja kündnud, reht rabanud ja linu ropsinud, millas temal siis aega oli kauplemisega tegu teha, ja hälitselt tema suur würtsikaupmees .... Nii ta läks ikka aast-aastalt ühest kohast teise, kunni wiimati oksjoni ajal poe riiulitel ainult 20-ne rubla eest kraami oli — kõik muu mokas, mis mokas!"

„Ah, mis naesed teawad kauplemisest wõi asjast. Hans pistis pinslisse rohkem kui tarwis, ja see oli kõik. Mis sääl kauplemise juures siis nii tarkust tarwis on. Talupoja kraam kõik: silgud, heeringad, kohwi ja suhkur — ahahah — kes ei tunneks nende hinda. Osta odawasti ja müü kallisti — kasu maailm, — jääb enesele ja saab teistele kah!"

„Noh, olgu ka jutu jatkuks," lisas Mari Jaani jutule sekka, „egas meie linna ei lähe. Küll tuleme siingi omaga läbi ja saame kord haua juurde, ja siis on kõik rahu!"

„No jah," lausus Jaan õige kaunis wihaselt. „Sina kisud ikka nagu wähk tagurpidi. Nii meie edasi ei saa. Siia nälgume kõige lastega, ja majaloks kukkub meile ka wiimati kaela, parandada ei jõua enam, raha ei sa kusgiltgi!"

„Nii hull see asi ei ole!"

„Usu mind, Mari, asi on hull! Müüme parem koht ära ja läheme linna „sehwti" tegema. Minul juba loll ostja walmis, Nurmküla Karla!"

„Nonob, sel ju ise oma talu! Siis ikka tal talupidamine nii hästi läheb, et teise omanduse järele ka kätt sirutab?"

„Omanduse järele kätt sirutab ja hästi läheb! Mis sa kahtlustad, Mari, kas sa ei tea, et ta isalt suure koha ja ligi 5000 rubla weel sularaha päris. Mis tal wiga mängida. Laf' wõtab meie talu ja paneb sula rahale ka kanna taha. Ei nüüd ole enam wana aeg, ega süüa räime päid, nagu enne. Nüüd aga „kladi" raha, puhast

raha sulastele kotti ja kõhtu. Meie omanduseşt pole tal häda. Ta saab ka mujalt."

„Saagu, aga jätku meid rahule!"

„Mis pagan, rahule, kes sind puutub!"

„Sõs parem Jaan, mis sa ilma aegu lorad ja käratsed. Oled wist mõne „pinnu" rohkem wõtnud, kui tarwis!"

„Oh, sa arwad wist, et ma joobnud olen. Kewadel müün maja maha — klõmdi!"

„Sa teed nalja!"

„Mis nalja? See on mu kindel nõuu ja tahtmine. Ma tahan ka puhtamat ja paremat elu maitseda kui siin. See on koera elu, kisu ja katku, orja ja korja, aga siisgi narud seljas ja kõhus pole midagi. Linnas wõid, kui üks äri ei lähe, teist waadata, aga mis siin, ikka songi maad sündimisest surmani ja lõmbi piima lõrtsi!"

„See on rumal jutt!" julges Mari wahele ütelda.

„Rumal!" ütles Jaan ja kargas söögilaua tagant üles. „Ise oled sa rumal. Naesed on kõik rumalad. Pikad juuksed ja lühikene aru. Twui!" Ta sülitas põrandale, wõttis läki-läki warnalt ja läks ust kinniprantsades wälja, ilma et ta sööki puutunud oleks.

Mari läks tahatuppa, põllenurk silmade ees ....

* * *

Wiis aastat on mööda läinud. T. linnas Karu uulitsas peab kohtupristaw ühe poemehele oksjoni. Pood seisab juba mittu kuud „petsati all" täna pakutakse üle-jäänud kraam wälja.

„Kes pakub, esimest, teist ja kolmandat korda!"

„Wiiskümmend kopikat!"

„Kümme juurde!"

„Weel kümme!"

Klopst, käib pristawi wasar, üks komwetikast on 70 kop. eest läinud.

Nüüd tuleb juhukott.

„Kes pakub?"

„Kolm rubla!"

„Rubla ligi!"

„Weel üks otsa!"

„Siputage weel üks juurde!"